

Konferencia biskupov Slovenska

**SMERNICE O FORMÁCII,
ŽIVOTE A SLUŽBE
TRVALÝCH DIAKONOV
NA SLOVENSKU**

**KOMISIA PRE KLÉRUS
KONFERENCIE BISKUPOV SLOVENSKA**

**Spolok svätého Vojtecha
Trnava 2024**

CONGREGATIO
PRO CLERICIS

Roma, 14 maggio 2014

Prot. N. 20133439

Eccellenza Reverendissima,

con lettera del 1° ottobre 2013, Prot. N. 403/2012- snb, Ella come Presidente della Commissione per il Clero della Conferenza Episcopale Slovacca, si è premurato di trasmettere a questa Congregazione, per la prescritta approvazione, il testo rielaborato e completato delle *Direttive riguardanti la formazione, la vita ed il servizio dei diaconi permanenti in Slovacchia (Smernice týkajúce sa formácie, života a služby trvalých diakonov na Slovensku)*, già approvato da parte dei Vescovi di codesta Conferenza Episcopale durante la 75ª Sessione Plenaria, svoltasi nei giorni 3-4 luglio 2013.

Al riguardo desidero comunicarLe che questo Dicastero, dopo aver esaminato accuratamente il sopraccitato documento, lo considera ben redatto, sia nella sua impostazione globale, sia nella formulazione dei singoli paragrafi. Esso si distingue per chiarezza circa l'identità teologica del diaconato, le finalità delle singole dimensioni e tappe della formazione dei candidati al diaconato nonché circa lo statuto giuridico, i diritti ed i doveri dei diaconi permanenti e la loro formazione permanente.

A Sua Eccellenza Reverendissima
Mons. Viliam **JUDÁK** /.
Vescovo di Nitra
Presidente della Commissione per il Clero
della Conferenza Episcopale Slovacca
NITRA

(con 3 Allegati)

Congregazione per il Clero - 00120 Città del Vaticano - Tel. 06/69884151 - Fax: 06/69884845

Il documento offre utili indicazioni per formare personalità diaconali mature e complete dal punto di vista umano, spirituale, intellettuale e pastorale, nonché per la vita e il ministero dei diaconi permanenti in codesta Nazione.

Esso appare in sintonia con l'insegnamento del Concilio Vaticano II, col Magistero postconciliare, con le norme del Codice di Diritto Canonico, con gli orientamenti del Catechismo della Chiesa Cattolica e quelle delle "Norme fondamentali per la formazione dei diaconi permanenti" della Congregazione per l'Educazione Cattolica e del "Direttorio per il ministero e la vita dei diaconi permanenti" di questa Congregazione, pubblicati insieme nel 1998, nonché con le disposizioni del Motu Proprio "Omnium in mentem" di Benedetto XVI (26 ottobre 2009), che ha modificato i cann. 1008 e 1009 del CIC.

Considerando tutto ciò, questa Congregazione ben volentieri concede l'approvazione "ad sexennium experimenti gratia". Qui unito, Ella troverà il relativo Decreto emanato da questo Dicastero in data odierna.

Formulo i più fervidi auguri perché questo documento possa incontrare effettiva applicazione da parte di tutti gli interessati e portare così in abbondanza i frutti sperati.

Profitto volentieri della circostanza per confermarmi con sensi di distinto ossequio,

dell'Eccellenza Vostra Rev.ma
dev.mo nel Signore

Giuseppe Sella
Prof.

KONGREGÁCIA PRE KLÉRUS

V Ríme 14. mája 2014

Prot. č. 20133439

Najdôstojnejšia Excelencia,

listom z 1. októbra 2013, prot. č. 403/2012-snb ste ako predseda Komisie pre klérus Konferencie biskupov Slovenska predložili tejto Kongregácii na predpísané schválenie prepracovaný a doplnený text *Direttive riguardanti la formazione, la vita e il servizio dei diaconi permanenti in Slovacchia (Smernice týkajúce sa formácie, života a služby trvalých diaconov na Slovensku)*, schválený touto biskupskou konferenciou počas 75. plenárnej schôdze, ktorá sa konala v dňoch 3. – 4. júla 2013.

S radosťou Vám chcem oznámiť, že toto dikastérium po starostlivom preskúmaní vyššie spomenutého dokumentu ho považuje za dobre zostavený, tak v jeho celkovej skladbe, ako aj vo formulácii jednotlivých odsekov. Vyniká svojou jasnosťou vzhľadom na teologickú identitu diakonátu, cieľ jednotlivých dimenzií a etáp formácie kandidátov k diakonátu ako aj vzhľadom na právny štatút, práva i povinnosti trvalých diaconov a ich trvalú formáciu.

Dokument ponúka užitočné usmernenia pre formáciu diakonských osobností zreých a kompletných z ľudského, duchovného, intelektuálneho i pastoračného hľadiska, ako aj usmernenia pre život a službu trvalých diaconov v tejto krajine.

Javí sa byť v zhode s učením Druhého vatikánskeho koncilu, s pokoncilovým magistériom, s normami Kóde-xu kánonického práva, s usmerneniami *Katechizmu Katolíckej cirkvi* a „*Všeobecných noriem pre formáciu trvalých diakonov*“ Kongregácie pre Katolícku výchovu a „*Direktória pre život a službu trvalých diakonov*“ tejto Kongregácie publikovaných spolu v r. 1998, ako aj s nariadeniami motu proprio „*Omnium in mentem*“ Benedikta XVI. (26. október 2009), ktoré upravilo kánony 1008 a 1009 Kódexu kánonického práva.

Po zvážení tohto všetkého táto kongregácia ochotne udeľuje schválenie „**ad sexennium experimenti gratia**“. Nájdete tu priložený príslušný dekrét vydaný týmto diakstériom s dnešným dátumom.

Vyjadrujem čo najsrdečnejšie želanie, aby tento dokument mohol byť efektívne aplikovaný všetkými, ktorých sa týka, a priniesť tak v hojnej miere očakávané ovocie.

Využívam túto príležitosť na vyjadrenie svojej hlbokkej úcty.

V Pánovi najoddanejší služobník Vašej Najdôstojnejšej Excelencie

Vaša Najdôstojnejšia Excelencia

Viliam Judák

nitriansky biskup, predseda Komisie pre klérus

Konferencie biskupov Slovenska

Nitra

(3 prílohy)

CONGREGATIO PRO CLERICIS

N. 20133439

DECRETUM

Ratione habita augescentis numeri diaconorum permanentium apud plurimas nationes praesentium, Congregatio de Istitutione Catholica (de Seminariis atque Studiorum Institutis) textum elaborandum censuit, nempe *Rationem fundamentalem institutionis diaconorum permanentium*, ut maiori unitati eorum formationis coram tertii millennii christiani provocationibus caveretur. Hoc documentum non solum quaedam principia directionis de formatione diaconorum permanentium vult offerre, sed etiam aliquas directorias normas unitarias, quae ab Episcoporum Conferentiis ob oculos haberi debeant in elaboratione suarum *Rationum* nationalium ad normam CIC can. 236. Simili modo, haec Congregatio pro Clericis, ratione habita statuti iuridici, ministerii, spiritualitatis atque permanentis formationis diaconorum permanentium, *Directorium pro ministerio et vita diaconorum permanentium* fecit.

Pari ratione quod Concilium Vaticanum II de *Rationibus institutionis sacerdotalis* statuit, exigitur ab Episcoporum Conferentiis quae diaconatum permanentem instauraverunt, ut proprias *Rationes* nationales recognitioni atque approbationi Sanctae Sedis submittant.

Cum illi praecepto obtemperavisset, necessitates definitas specificasque condiciones suarum Ecclesiarum particularium prae oculis habens, Conferentia Episcoporum Slovakiae hanc quoque renovatam compositionem *Direttive riguardanti la formazione, la vita ed il servizio dei diaconi permanenti in Slovacchia (Smernice týkajúce sa formácie, života a služby trvalých diakonov na Slovensku)* huic Congregationi ad obtinendam praescriptam approbationem porrexit.

Omnibus rite consideratis et perpensis, iuxta Art. 4 m. p. *Ministorum institutio* (die 25 ianuarii 2013 a S. P. Benedicto XVI promulgati), haec Congregatio pro Clericis, ad normam n. 15 *Rationis fundamentalis diaconorum permanentium*, cui titulus *Direttive riguardanti la formazione, la vita ed il servizio dei diaconi*

permanenti in Slovachia (Smernice týkajúce sa formácie, života a služby trvalých diakonov na Slovensku), ad sexennium experimenti gratia approbat, necnon ab iis ad quos pertinet fideliter observari iubet; servatis caeteris de iure servandis, contrariis quibuslibet minime obstantibus.

Romae, ex Aedibus Congregationis pro Clericis, die 14 Maii MMXIV.

Beniaminus Card. Stella

✠ Beniaminus Card. Stella
Praefectus

Celsus Morgia Iruzubieta

✠ Celsus Morgia Iruzubieta
Archiep. a Secretis

KONGREGÁCIA PRE KLÉRUS

Č. 20133439

DEKRÉT

Z dôvodu rastúceho počtu trvalých diakonov v mnohých krajinách Kongregácia pre katolícku výchovu (pre semináre a vzdelávacie inštitúty) sa rozhodla vypracovať text, a to *Základný poriadok pre formovanie trvalých diakonov*, aby sa tak zabezpečila väčšia jednota ich formácie vzhľadom na výzvy tretieho tisícročia. Tento dokument nechce ponúknuť iba nejaké orientačné princípy týkajúce sa formácie trvalých diakonov, ale aj niektoré spoločné smernice, na ktoré majú prihliadať biskupské konferencie pri vypracúvaní *Poriadkov* vo svojich krajinách podľa normy kán. 236. Podobne táto Kongregácia pre klérus kvôli stanoveniu právneho štatútu, služby, spirituality a permanentnej formácie trvalých diakonov vydala *Direktórium pre službu a život trvalých diakonov*.

Tak ako nariadil Druhý vatikánsky koncil o *Poriadkoch kňazskej formácie*, od biskupských konferencií, ktoré ustanovili trvalý diakonát, sa vyžaduje, aby predložili Svätej stolici na posúdenie a schválenie vlastné *Poriadky*.

Konferencia biskupov Slovenska poslúchla toto nariadenie a majú pred očami konkrétne potreby a osobité pomery svojich partikulárnych cirkví predložila tejto kongregácii na predpísané schválenie aj toto obnovené dielo *Direttive riguardanti la formazione, la vita e il servizio*

dei diaconi permanenti in Slovacchia (Smernice týkajúce sa formácie, života a služby trvalých diakonov na Slovensku).

Po náležitom zvážení všetkého podľa 4. článku motu proprio *Ministorum institutio* (promulgovaného 25. januára 2013 najvyšším veľkňazom Benediktom XVI.) podľa normy č. 15 *Základného poriadku pre formovanie trvalých diakonov* táto Kongregácia schvaľuje *Direttive riguardanti la formazione, la vita e il servizio dei diaconi permanenti in Slovacchia (Smernice týkajúce sa formácie, života a služby trvalých diakonov na Slovensku)* na šesťročné skúšobné obdobie a tiež prikazuje, aby sa nimi verne riadili tí, ktorých sa to týka, pri zachovaní všetkého, čo treba v práve zachovať. Všetky rozhodnutia, ktoré sú v rozpore s týmto rozhodnutím, strácajú platnosť.

V Ríme, v budove Kongregácie pre klérus,
14. mája 2014

+ *Beniaminus kard. Stella*
prefekt

+ *Celsus Morga Iruzubieta*
arcibiskup, sekretár

Preklad: Martin Bošanský

ÚVOD

Druhý vatikánsky koncil vo svojej konštitúcii *Lumen gentium* hovorí, že svätý Boží ľud má účasť na Kristovom prorockom úrade „tým, že o ňom vydáva živé svedectvo, najmä životom podľa viery a lásky, ako aj tým, že prináša obeť chvály Bohu, totiž ovocie úst vyznávajúcich jeho meno (porov. *Hebr 13, 15*)“ (*LG 12*). Tento dokument pripomína, že „medzi jeho členmi jestvuje rozdielnosť; niektorí jeho členovia slúžia svojim bratom v posvätnej službe podľa životného stavu a zamerania“ (*LG 13*).

Ježiš Kristus odovzdal učeníkom svoju moc, aby aj oni nadobudli kráľovskú slobodu a sebazaprením i svätým životom premáhali v sebe samých kráľovstvo hriechu, ba aby slúžili Kristovi aj v iných ľuďoch a takto pokorou a trpezlivosťou privádzali svojich bratov ku Kristovi, ktorému slúžiť znamená kraľovať, ako povzbudzuje sv. Pavol: „Lebo vy ste povolani pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske!“ (*Gal 5, 13*).

Keď sa Druhý vatikánsky koncil rozhodol obnoviť diakonát ako trvalú službu v Cirkvi, urobil to v rámci celkovej obnovy Cirkvi. Z koncilových rozhodnutí zisťujeme tri dôvody obnovy trvalého diakonátu. Prvý dôvod je túžba obnoviť plnosť apoštolských služieb. Druhý dôvod je túžba posilniť sviatostné svätenie tých, ktorí sú určení na službu. Tretí dôvod je činnosť Cirkvi v tých oblastiach, kde sa cirkevný život nedá naplno uskutočniť.

V zmysle dogmatickej konštitúcie Druhého vatikánskeho koncilu *Lumen gentium* 29, ako aj motu proprio *Sacrum diaconatus ordinem* z 18. júna 1967, motu proprio

Ad pascendum z 15. augusta 1972, listu Kongregácie pre katolícku výchovu *Come è a conoscenza* zo 16. júla 1969, kán. 236 *Kódexu kánonického práva* z roku 1983, *Základného poriadku pre formovanie trvalých diakonov* z 22. februára 1998 a *Direktória pre službu a život trvalých diakonov* z 22. februára 1998, Konferencia biskupov Slovenska stanovuje nasledujúci *Štatút trvalého diakonátu na území Slovenska*, ktorý sa po šesťročnom experimentálnom období ukázali účinnými v praxi, schválilo Dikastérium pre klerikov 24. januára 2023 prot. č. 20224544 a 25. mája 2023 prot. č. 20231595.

Zriadenie trvalého diakonátu na území Slovenska vychádza z rozhodnutia Cirkvi obnoviť charizmu trvalého diakonátu, ako aj z konkrétnej aktuálnej náboženskej situácie v niektorých diecézach, čiže z potreby pomôcť kňazom v pastoračii a aspoň čiastočne zabezpečiť duchovnú starostlivosť najmä v tých farnostiach, ktoré sú dlhodobejšie bez vlastného duchovného pastiera.

Na území Slovenska v cirkevných provinciách latinského obradu sa zriaďuje trvalý diakonát. Treba si uvedomiť, že diakon je vysvätený pre službu – „diakoniú“, nie však v dôsledku osobných záujmov jednotlivca, ale v perspektíve služby Cirkvi, a to vzhľadom na liturgickú a pastoračnú službu, ako hierarchický stupeň v dvoch základných formách:

- 1) trvalý diakonát tých, čo ho prijímajú ako slobodní alebo vdovci so záväzkom celoživotného celibátu;
- 2) trvalý diakonát tých, čo ho prijímajú ako ženatí, na ktorých sa v prípade ovdovenia taktiež vzťahuje záväzok celibátu.

Diakonát bol obnovený pre permanentnú službu Cirkvi v dnešnom svete. Treba vyjadriť nádej, že bude prijatý v súlade s jej potrebami, aby tak reprezentoval slúžiaceho Krista v slúžiacej Cirkvi.

V Bratislave 3. decembra 2023,
na Prvú adventnú nedeľu

Mons. Viliam Judák
predseda Komisie pre klérus
Konferencie biskupov Slovenska

TRVALÝ DIAKONÁT V ŽIVOTE CIRKVI

Cirkev ako sviatosť Krista

1. Cirkev je Boží ľud, telo Kristovo a chrám Ducha Svätého.¹ „Jediný prostredník, Kristus, ustanovil a ustavične udržuje svoju svätú Cirkev ako viditeľný organizmus viery, nádeje a lásky na tejto zemi a prostredníctvom nej rozširuje medzi všetkých svoju milosť a pravdu. Netreba však pokladať za dve rozličné skutočnosti spoločnosť vybavenú hierarchickými ustanovizňami a Kristovo tajomné telo; viditeľné spoločenstvo a duchovnú pospolitosť, Cirkev pozemskú a Cirkev oplývajúcu nebeskými darmi...“² „A tak tento mesiášsky ľud, hoci nateraz nezahrňuje v sebe všetkých ľudí, ba neraz sa javí ako maličké stádo, predsa je pre celé ľudstvo najistejším zárodkom jednoty, nádeje a spásy. Kristus ho ustanovil ako spoločenstvo života, lásky a pravdy; a prijal ho tiež za nástroj vykúpenia všetkých a posielal ho do celého sveta ako svetlo sveta a soľ zeme (porov. *Mt* 5, 13 – 16).“³ „Po svojom zmŕtvychvstaní (porov. *Rim* 6, 9) zoslal na učeníkov svojho oživujúceho Ducha a skrze neho ustanovil Cirkev, svoje telo, ako všeobecnú sviatosť spásy.“⁴ Tým sa Cirkev stáva „znakom a nástrojom dôverného spojenia s Bohom a jednoty celého ľudstva...“⁵

2. Tento mesiášsky ľud má za hlavu Krista „vydaného za naše hriechy a vzkrieseného na naše ospravedlnenie“

(*Rim* 4, 25), ktorý teraz získal meno, „ktoré je nad každé iné meno“ (*Flp* 2, 9) a slávne kraľuje na nebesiach. Čo do postavenia, tento ľud má dôstojnosť a slobodu Božích detí, v ktorých srdciach prebýva Duch Svätý ako v chráme.⁶

3. Cirkev ako stvorenie Božieho slova a milostí je spoločenský a historický nástroj Božej spásy vo svete. V Cirkvi sa evanjelium Ježiša Krista podáva a aplikuje v rôznych okolnostiach a situáciách ľudského života. Toto hlásanie evanjelia ponúka všetkým možnosť počuť o Ježišovi Kristovi a zažiť objatie jeho zachraňujúcej zvesti. Kresťania, ktorí žijú svoj život v sile lásky Ducha Svätého a v istote budúceho Božieho prísľubu, vlievajú iným životnú nádej a odvahu postaviť sa proti sile osobného i spoločenského zla. V láske medzi kresťanmi Boh pokračuje vo vykúpení ľudstva a dáva im silu zmierniť mnohé utrpenia. Vo sviatosťiach, ktoré symbolizujú skutočný Boží dar, je stredobod a cieľ kresťanského života, sila Ježišovho vykúpenia, ktorá znova a znova pôsobí vo svete.

4. Cirkev je teda univerzálnou sviatosťou spásy; spoločenské a historické znamenie a nástroj záchrany sveta a milostí. Je tiež Kristovým telom, v ktorom prebýva Duch ako v chráme. Cirkev je tiež nástroj, ktorým Ježiš Kristus pokračuje v aktivitách spásy sveta. V tomto zmysle je Cirkev záchranným spoločenstvom a tiež prvým služobníkom Ježiša Krista vo svete.

5. Keď sa Druhý vatikánsky koncil rozhodol obnoviť diakonát ako trvalú službu v Cirkvi, urobil to v rámci celkovej obnovy Cirkvi. Keďže chápanie služby závisí od pochopenia Cirkvi, bolo ju potrebné obnoviť podľa koncilových pohľadov. Až potom bolo možné pochopiť potrebu diakonátu v Cirkvi. Najprv bolo treba prediskutovať

1 Porov. DRUHÝ VATIKÁNSKY KONCIL: *Lumen gentium*. In: *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*. Trnava: SSV, 2008, 17.

2 *LG*, 8.

3 *Tamže*, 9.

4 *Tamže*, 48.

5 *Tamže*, 1.

6 Porov. *tamže*, 9.

potreby diakonátu v Cirkvi, aby sa pochopil ako sviatosť služby, ktorá realizuje tajomstvá Cirkvi v miestnych komunitách.⁷

Miestna Cirkev

6. Cirkev je jedna a všeobecná. Je zjednotená v sile, v jednote, vo viere a láske, v jednom Bohu a Pánovi, v jednom Duchu, v jednej apoštolskej hlave a v údoch kolégia biskupov. Je všeobecná nielen v sile, ale aj v rozlohe, pretože „jediný Boží ľud prebýva teda medzi všetkými národmi sveta“.⁸ „Vďaka tejto katolíckosti jednotlivé časti Cirkvi prinášajú ostatným častiam a celej Cirkvi svoje dary, takže i celok, i jednotlivé časti sa obohacujú, spolunažívajú so všetkými ostatnými, a v jednote spoločne smerujú k plnosti. A tak Boží ľud nielenže sa utvára z rozličných národov, ale aj vnútorne spája rozličné stavy. Medzi jeho členmi jestvuje rozdielnosť; niektorí jeho členovia slúžia svojim bratom v posvätnnej službe alebo podľa životného stavu a zamerania... Preto v spoločenstve Cirkvi oprávnené jestvujú partikulárne cirkvi, ktoré majú vlastné tradície, pritom však zostáva nedotknuté prvenstvo Petrovho stolca, ktorý je na čele celého spoločenstva lásky, chráni oprávnenú rozmanitosť, ale pritom bdie, aby tieto zvláštnosti nielenže neškodili jednote, ale naopak, aby jej boli na osoh.“⁹

7. Miestne alebo partikulárne cirkvi nie sú len jednoduché administratívne časti celosvetovej Cirkvi. Podľa koncilu je Cirkev ustanovená Bohom, slovom Ježiša Krista, milosťou Ducha Svätého a zverená službe nástupcom apoštolov. Jedna, všeobecná Cirkev sa realizuje

v partikulárnych cirkvách a spoločenstvo viery, lásky a apoštolskej jednoty týchto cirkví budujú jednu všeobecnú Cirkev.¹⁰

Spoločná zodpovednosť

8. „Cirkev sa zrodila nato, aby šírením Kristovho kráľovstva po celej zemi na slávu Boha Otca urobila všetkých ľudí účastnými spásonosného vykúpenia a ich prostredníctvom účinne viedla celý svet ku Kristovi. Každá činnosť tajomného tela zameraná na tento cieľ sa volá *apoštolát*, ktorý Cirkev uskutočňuje pomocou svojich údov, pravda, rozličným spôsobom. Lebo kresťanské povolanie je svojou povahou aj povolaním na apoštolát. Ako v živom ústrojenstve ani jeden úd sa nespráva čisto pasívne, ale má účasť na živote a spolu i na činnosti celého organizmu, priam tak v Kristovom tele, t. j. v Cirkvi, *„celé telo... podľa činnosti primeranej každej časti, rastie a buduje sa v láske“* (Ef 4, 16). Ba v tomto tele jednotlivé údy sú natoľko zviazané a pospájané (porov. Ef 4, 16), že by bolo treba označiť za neužitočný pre Cirkev i pre seba úd, ktorý primerane neprispieva k rastu celého organizmu.“¹¹ „Na vykonávanie tohto apoštolátu Duch Svätý, ktorý posväcuje Boží ľud kňazským účinkovaním a sviatosťami, udeľuje veriacim osobitné dary (porov. 1 Kor 12, 7), *„každému, ako chce“* (1 Kor 12, 11), aby aj oni – *„podľa toho, kto aký dar dostal“* – navzájom si ňou pomáhali *„ako dobrí správcovia mnohotvárnej Božej milosti“* (1 Pt 4, 10), na zveladenie celého tela v láske (porov. Ef 4, 16). Prijatím týchto chariziem, i tých najmenších, pre každého veriaceho vzniká právo

7 Porov. *Katechizmus Katolíckej cirkvi*. Trnava: SSV, 1998, 1571.

8 LG, 13.

9 Tamže.

10 Porov. DRUHÝ Vatikánsky koncil: *Christus Dominus*. In: *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*, 6 a LG, 23.

11 DRUHÝ Vatikánsky koncil: *Apostolicam actuositatem*. In: *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*, 2.

a povinnosť uplatňovať ich v Cirkvi a vo svete na osoh ľudí a povznesenie Cirkvi...“¹²

Vzťah medzi posvätnými služobníkmi a pokrstenými veriacimi

9. Centrálné postavenie osoby veriaceho v platnom kánonickom normatíve je zrejmé, ak berieme do úvahy, že celá druhá kniha kódexu, ktorá je venovaná Božiemu ľudu, začína práve definíciou tohto „stavu“, môžeme povedať podstatného,¹³ keďže je spoločný pre všetkých členov Cirkvi. Veriaci sú totiž všetci, ktorí prijali krst, teda tak laici, ako klerici; ženatí, ako aj rehoľníci. Pokrstení predstavujú nový Boží ľud, ktorému „sa však zapáčilo posväcovať a spasť ľudí nie každého osve, bez akéhokoľvek vzájomného spojenia, ale vytvoriť z nich ľud, ktorý by ho pravdivo poznal a sväto mu slúžil.“¹⁴ Tak sa pokrstení stávajú účastníkmi Pánovho poslania v jeho úlohe kňazskej, ako prostredníka medzi Bohom a ľuďmi;¹⁵ prorockej, ako poslaného ohlasovať Otcovo kráľovstvo;¹⁶ a kráľovskej, ako postaveného za hlavu všetkých vecí a všetkých národov.¹⁷

10. Všeobecné kňazstvo všetkých veriacich sa vykonáva „prijímaním sviatostí, modlitbou a vzdávaním vďaky,

svedectvom svätého života, sebazapieraním a činorodou láskou,“¹⁸ zatiaľ čo účasť na prorockej úlohe sa uskutočňuje, keď Boží ľud „o ňom vydáva živé svedectvo, najmä životom podľa viery a lásky, ako aj tým, že prináša obeť chvály Bohu, totiž ovocie úst vyznávajúcich jeho meno (porov. *Hebr* 13, 15)“.¹⁹ Ohľadne účasti na kráľovskej úlohe, Kristus odovzdal učeníkom svoju moc, „aby aj oni nadobudli kráľovskú slobodu a sebazaprením i svätým životom premáhali v sebe samých kráľovstvo hriechu (porov. *Rim* 6, 12), ba aby slúžili Kristovi aj v iných ľuďoch, a tak pokorou a trpezlivosťou privádzali svojich bratov ku Kráľovi, ktorému slúžiť znamená kraľovať.“²⁰

11. Cirkev sa nepredstavuje ako homogénna a nediferencovaná spoločnosť, v ktorej všetci členovia majú rovnakú zodpovednosť, ale je „z Božieho ustanovenia usporiadaná a spravovaná v obdivuhodnej rôznosti“.²¹ Konkrétne spôsoby, ktorými sú jednotlivci povolani spolupracovať na jej budovaní, sú medzi sebou podstatne odlišné. V prostredí kresťanského spoločenstva existuje jasný rozdiel úloh medzi tými, čo prijali posvätnú vysviacku (posvätní služobníci alebo klerici) a všetkými ostatnými veriacimi (laikmi). Na jednej strane služobné alebo hierarchické kňazstvo, vlastné kňazskému a biskupskému stavu, sa líši podstatne a nielen stupňom od všeobecného kňazstva veriacich,²² na druhej strane cirkevné úrady, ktoré sú spojené s vykonávaním posvätnej alebo výkonnej moci, sú rezervované klerikom. Ohľadne týchto mocí treba pripomenúť, že Cirkev sa zakladá a predstavuje ako

12 AA, 3.

13 „Veriaci sú tí, ktorí ako krstom včlenení do Kristovho tela sú ustanovení za Boží ľud, a tým, že sa svojim spôsobom stali účastníkmi na Kristovej kňazskej, prorockej a kráľovskej úlohe, sú podľa svojho vlastného postavenia povolani uskutočňovať poslanie, ktoré Boh zveril Cirkvi, aby ho plnila vo svete“ (kán. 204 § 1 KKP).

14 LG, 9.

15 Porov. DRUHÝ Vatikánsky koncil: *Sacrosanctum concilium*. In: *Dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu*, 5.

16 LG, 35.

17 Pozri *tamže*, 13.

18 *Tamže*, 10.

19 *Tamže*, 12.

20 *Tamže*, 36.

21 *Tamže*, 32.

22 Porov. *tamže*, 10.

OBSAH

ÚVOD	13
TRVALÝ DIAKONÁT V ŽIVOTE CIRKVI	16
<i>Cirkev ako sviatosť Krista</i>	16
<i>Miestna Cirkev</i>	18
<i>Spoločná zodpovednosť</i>	19
<i>Vzťah medzi posvätnými služobníkmi a pokrstenými veriacimi</i>	20
<i>Posvätní služobníci alebo klerici</i>	23
POVOLANIE NA TRVALÝ DIAKONÁT	28
<i>Identita diakona</i>	28
<i>Povolanie kandidátov</i>	30
<i>Služobníci diakonátu</i>	31
<i>Zriadenie trvalého diakonátu na území Slovenska</i>	32
<i>Požiadavky na kandidátov podľa životného stavu</i>	33
<i>Slobodní</i>	33
<i>Ženatí</i>	34
<i>Vdovci</i>	34
<i>Zasvätení</i>	35
ETAPY FORMÁCIE TRVALÉHO DIAKONÁTU	36
<i>Rozmery formácie</i>	36
<i>Ludský rozmer formácie</i>	36
<i>Duchovný rozmer formácie</i>	36
<i>Intelektuálny rozmer formácie</i>	38
<i>Pastoračný rozmer formácie</i>	39
<i>Diecézne formačné strediská a osoby zodpovedné za formáciu</i>	40
<i>Prijatie za kandidátov</i>	43
<i>Obdobie a ciele formácie</i>	45
<i>Udelenie sviatosti posvätného stavu diakonátu</i>	46

PRÁVNÝ STAV DIAKONA, JEHO POVINNOSTI A PRÁVA	49
<i>Inkardinácia</i>	49
<i>Presbyterát</i>	50
<i>Povinnosti a práva</i>	51
<i>Cirkevný oblek</i>	53
<i>Združovanie sa v jednotlivých spoločenstvách a ich činnosť</i>	53
<i>Permanentná formácia</i>	56
<i>Remunerácia a sociálne zabezpečenie</i>	58
ZÁVER	60
ZOZNAM SKRATIEK	61

Konferencia biskupov Slovenska
Komisia pre klérus

SMERNICE O FORMÁCII,
ŽIVOTE A SLUŽBE
TRVALÝCH DIAKONOV
NA SLOVENSKU

Lektoroval Ivan Šulík

Pre Konferenciu biskupov Slovenska
vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2024, ako svoju 4 475. publikáciu
Edícia *Dokumenty Konferencie biskupov Slovenska*,
22. zväzok

Obálku navrhol Pergamen
Zodpovedná redaktorka Katarína Kročková
Technická úprava Peter Valach
Tlač Patria I., spol. s r. o., Prievidza
Druhé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk
objednávky: 033/590 77 18, objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-623-5